ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
_____ Олексій ЗОРЯ
(протокол «01» вересня 2026 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА ТА РЕКРЕАЛОГІЇ

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма «Туризм»

спеціальність J3 Туризм та рекреація

галузь знань J Транспорт та послуги

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

факультет Обліку та фінансів

Полтава
2026 - 2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Основи туризмознавства та рекреалогії для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності J3 Туризм та рекреація.

Мова викладання державна

Розробник: Алла Рудич, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, к.е.н., доцент

«01» вересня 2026 року _____ Алла РУДИЧ

Погоджено гарантом освітньої програми «Туризм»

«01» вересня 2026 року _____ Юрій ТЮТЮННИК

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Туризм та рекреація» протокол від 01 вересня 2026 р. № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності _____ Олена ЄГОРОВА

©ПДАУ 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (*обов'язкова чи вибіркова*)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	1 (ЗТР_бд_11_2026)
Семестр	1
Лекції (годин)	32
Практичні заняття (годин)	40
Самостійна робота (годин)	108
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи туризмознавства та рекреалогії» – є формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння про туризм і рекреацію як складових суспільного життя та соціально-економічної діяльності, засвоєння базових теоретичних понять, закономірностей і принципів функціонування туристично-рекреаційної сфери, а також набуття первинних професійних компетентностей, необхідних для подальшого вивчення фахових дисциплін.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Загальні поняття про всесвітні історичні процеси, сформовані при вивченні окремих предметних курсів шкільної програми (всесвітня історія, географія, мистецтво, зарубіжна література).

4. Компетентності:

загальні:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

ФК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

5. Програмні результати навчання:

ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання *(визначений освітньою програмою)*	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	Знати основні базові поняття з теорії туризму та рекреалогії, вміти використовувати на практиці форми організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних та рекреаційних послуг.
ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.	Володіти знаннями основних форм і видів туризму та рекреації, розуміти ознаки їх поділу та особливості організації.
	Організовувати форми і види туризму для активного відпочинку і ведення здорового способу життя.
ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору	Вміти пояснювати та передбачати особливості сучасної організації рекреаційного і туристичного простору.
ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	Діяти у відповідності з принципами поваги до індивідуального і культурного різноманіття.
ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	Володіти прийомами оцінки знань, щодо основ туризмознавства і рекреалогії та застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи (лекція, пояснення).

Наочні методи (демонстрування, спостереження).

Практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою).

Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, заохочення і відповідальності за порушення правил, оперативний контроль).

Інтерактивні методи (дискусії, розроблення презентацій).

Комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).

Методи усного контролю (бесіда, доповідь).

Методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Туризм і рекреація як складові сфери суспільного життя. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму та рекреації у розвитку суспільства. Етапи розвитку туристичної сфери. Манільська декларація світового туризму. Основні об'єкти та суб'єкти туризму. Особливості визначення і формування туристського регіону, туристського підприємства. Зовнішні та внутрішні чинники, їх роль у формування туристичної сфери. Природно-географічні та культурно-історичні фактори галузі туризму. Теоретичні засади та поняття рекреації, функції та принципи рекреаційної діяльності.

Тема 2. Форми та види туристично-рекреаційної діяльності. Класифікація та види туризму. Особливості та види турів, їх характеристики. Класифікація, визначення та види

туристів. Рекреаційний комплекс, його складові. Основні форми та види рекреаційної діяльності.

Тема 3. Туристичні та рекреаційні ресурси. Роль та місце туристичних ресурсів у туристичній діяльності. Наукові підходи до визначення поняття «туристичні ресурси». Сутність рекреаційних та туристсько-рекреаційних ресурсів. Класифікація туристських ресурсів. Оцінка туристських ресурсів. Загальна характеристика туристичних ресурсів. Природні туристські ресурси. Водні рекреаційні ресурси. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів. Історико-культурні туристські ресурси. Туристичний потенціал спелеоресурсів України.

Тема 4. Туристична індустрія. Первинні виробники туристських послуг. Транспортні підприємства, засоби розміщення, об'єкти громадського харчування та розваг у сфері туризму. Засоби транспортування їх види та значення. Класифікація засобів розміщення. Види закладів громадського харчування, особливості їх формування та використання. Заклади й засоби розваг і відпочинку. Основні функції туристичних агентів. Система маршрутів.

Тема 5. Ринок туристичних послуг. Поняття та сутність ринку туристичних послуг. Структура та основні суб'єкти туристичного ринку. Туристичний попит та його особливості. Туристична пропозиція. Взаємодія попиту і пропозиції на туристичному ринку. Ціна туристичної послуги та фактори її формування. Конкуренція на ринку туристичних послуг. Сегментація туристичного ринку. Особливості функціонування туристичного ринку України. Сучасні тенденції розвитку ринку туристичних послуг. Додаткові туристично-екскурсійні послуги.

Тема 6. Організація та технологія туристичного обслуговування. Туристичні формальності. Поняття та сутність туристичного обслуговування. Організація туристичного обслуговування. Технологія формування та реалізації туристичного продукту. Етапи обслуговування туриста. Документальне забезпечення туристичної подорожі. Поняття та види туристичних формальностей. Паспортні та візові формальності. Митні та валютні формальності. Медико-санітарні та страхові формальності. Прикордонні та інші формальності. Цифровізація туристичних формальностей.

Тема 7. Рекреаційний комплекс та його складові. Територіальні рекреаційні системи. Рекреаційне районування. Структура та особливості формування рекреаційного комплексу. Поняття територіальних рекреаційних систем. Класифікація територіальних рекреаційних систем за основними напрямками діяльності. Структура територіальних рекреаційних систем, їх особливості функціонування.

Тема 8. Методи оцінки рекреаційних територій. Оцінка ландшафтів як рекреаційних ресурсів. Методи оцінки водних об'єктів та ґрунтово-рослинного покриву. Кількісна (інтегральна) оцінка рекреаційних територій. Оцінка рівня рекреаційного потенціалу. Поняття та розрахунок демографічної ємності територій. Еколого-рекреаційна ситуація, аспекти медико-екологічного ризику при оцінці рекреаційних територій.

Тема 9. Курортологія. Основні поняття курортології, її термінологія. Природні лікувальні фактори курортології. Історія розвитку, становлення та тенденції курортології та курортів. Класифікація та типи курортів. Природні лікувальні фактори, їх класифікація. Методи санаторно-курортного лікування. Рекреаційні ресурси: атмосферні, водні, біологічні, фізіотерапевтичні, комплексні. Кліматотерапія.

Тема 10. Розвиток курортної діяльності. Охорона курортних ресурсів. Закон України «Про курорти» від 05.10.2000 р. Особливості рекреації (профілактики лікування) системи кровообігу, нервової системи, органів травлення, дихання, захворювань опорно-рухового апарату та інших захворювань. Експлуатація джерел мінеральних вод і родовищ лікувальних грязей. Право на розробку родовищ. Система державних стандартів. Критерії якості води. Специфіка методики грязелікування. Повітряне середовище. Охорона рослинних ресурсів. Охорона ґрунтового покриву. Санітарна охорона та її заходи по охороні курортів.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма здобуття освіти ЗЗТР_бд_2026			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
Тема 1. Туризм і рекреація як складові сфери суспільного життя.	14	2	4	8
Тема 2. Форми та види туристично-рекреаційної діяльності.	18	4	4	10
Тема 3. Туристичні та рекреаційні ресурси.	20	4	4	12
Тема 4. Туристична індустрія.	16	4	4	10
Тема 5. Ринок туристичних послуг.	20	2	4	12
Тема 6. Організація та технологія туристичного обслуговування. Туристичні формальності.	20	4	4	12
Тема 7. Рекреаційний комплекс та його складові. Територіальні рекреаційні системи.	20	4	4	12
Тема 8. Методи оцінки рекреаційних територій.	16	2	4	10
Тема 9. Курортологія.	20	4	4	12
Тема 10. Розвиток курортної діяльності. Охорона курортних ресурсів.	16	2	4	10
Усього годин	**180**	**32**	**40**	**108**

8. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма ЗЗТР_бд_2026
Тема 1. Туризм і рекреація як складові сфери суспільного життя.	4
Тема 2. Форми та види туристично-рекреаційної діяльності.	4
Тема 3. Туристичні та рекреаційні ресурси.	4
Тема 4. Туристична індустрія.	4
Тема 5. Ринок туристичних послуг.	4
Тема 6. Організація та технологія туристичного обслуговування. Туристичні формальності.	4
Тема 7. Рекреаційний комплекс та його складові. Територіальні рекреаційні системи.	4
Тема 8. Методи оцінки рекреаційних територій.	4
Тема 9. Курортологія.	4
Тема 10. Розвиток курортної діяльності. Охорона курортних ресурсів.	4
Разом	**40**

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма ЗТР_бд_2026
Тема 1. Туризм і рекреація як складові сфери суспільного життя.	8
Тема 2. Форми та види туристично-рекреаційної діяльності.	10
Тема 3. Туристичні та рекреаційні ресурси.	12
Тема 4. Туристична індустрія.	10
Тема 5. Ринок туристичних послуг.	12
Тема 6. Організація та технологія туристичного обслуговування. Туристичні формальності.	12
Тема 7. Рекреаційний комплекс та його складові. Територіальні рекреаційні системи.	12
Тема 8. Методи оцінки рекреаційних територій.	10
Тема 9. Курортологія.	12
Тема 10. Розвиток курортної діяльності. Охорона курортних ресурсів.	10
Разом	**108**

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок в розрізі тем передбачених робочою програмою по навчальній дисципліні «Основи туризмознавства та рекреалогії». Реалізація даного напряму роботи передбачається шляхом виконання здобувачем вищої освіти практичних завдань в аудиторний і позааудиторний час, контрольної роботи, а також підготовки презентацій, які виконуються в межах самостійної роботи.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	Виконання вправ на практичних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи: глосарій, презентація, контрольна робота. Екзамен.
ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.	
ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.	
ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору	
ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	аудиторна контрольна робота	виконання завдань самостійної роботи		екзамен	
			презентація	ведення глосарію		
Тема 1. Туризм і рекреація як складові сфери суспільного життя.	3			2		5
Тема 2. Форми та види туристично-рекреаційної діяльності.	3			2		5
Тема 3. Туристичні та рекреаційні ресурси.	3			2		5
Тема 4. Туристична індустрія.	3			2		5
Тема 5. Ринок туристичних послуг.	3			2		5
Тема 6. Організація та технологія туристичного обслуговування. Туристичні формальності.	3		10	2		15
Тема 7. Рекреаційний комплекс та його складові. Територіальні рекреаційні системи.	3			2		5
Тема 8. Методи оцінки рекреаційних територій.	3			2		5
Тема 9. Курортологія.	3			2		5
Тема 10. Розвиток курортної діяльності. Охорона курортних ресурсів.	3		10	2		15
Аудиторна контрольна робота	–	10	–	–	–	10
Екзамен	–	–	–	–	20	20
Разом	**30**	**10**	**20**	**20**	**20**	**100**

Шкала та критерії оцінювання

Виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Здобувач вищої освіти отримує бали за правильно розв’язані на практичних заняттях завдання-ситуації, шляхом багатоваріантного підходу та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень навичок та розуміння і використання на практиці базових понять з організації туристичного процесу та діяльності суб’єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікації; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Демонструє високий рівень програмних результатів і вміння застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

2	Здобувач вищої освіти отримує за розв'язані на практичних заняттях завдання-ситуації за наявних неточностей, що свідчить про середній рівень розуміння і використання на практиці базових понять з дисципліни, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Виявлено добре розуміння методів виконання професійних завдань, вміння застосовувати програмні результати в професійних ситуаціях.
1	Здобувач вищої освіти отримує за розв'язані на практичних заняттях завдання-ситуації, але мають місце методичні помилки, що свідчить про задовільний рівень розуміння і використання на практиці базових понять з дисципліни, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Проявлено задовільне розуміння методів виконання професійних завдань та вміння застосовувати їх в професійних ситуаціях.
0	Відсутність завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Аудиторна контрольна робота[*]

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Теоретичні питання містять повну змістовну відповідь, визначено основні категорії, їх сутність та значення. Пояснення ситуаційного завдання виконано без помилок. Проявлений відмінний рівень знань теоретичної підготовки та правильна інтерпретація визначень та категорій. Показано високий рівень навичок та розуміння і використання на практиці базових понять з туризмознавства та рекреалогії, організації туристичного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення організації рекреаційно-туристичного простору. Здобувач демонструє високу оцінку програмних результатів, вміння застосовувати їх в професійних ситуаціях.
7-8	Завдання в цілому виконано успішно. Ситуаційні завдання виконані без помилок або з незначними неточностями, у поясненнях допущені неточності або незначні помилки. Проявлений належний рівень вмінь теоретичної підготовки та розуміння визначень і категорій. Показаний належний рівень базових понять з туризмознавства і рекреації, організації туристичного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Здобувач демонструє добру оцінку програмних результатів і вміння застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.
5-6	Виявлені труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущені помилки у завданнях та/або висновках. Проявлений достатній рівень вміння теоретичної підготовки та правильна інтерпретувати визначень та категорій. Показаний достатній рівень базових понять, організації туристичного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Здобувач демонструє відносно посередній рівень програмних результатів і вміння застосовувати їх в професійних ситуаціях.
3-4	Виявлені труднощі в практичному застосуванні питань теорії. Допущені

Кількість балів	Критерії оцінювання
	принципові помилки у завданнях та/або висновках системного, теоретичного, методичного характеру. Проявлений низький рівень теоретичної підготовки та правильності інтерпретувати категорії, навичок та розуміння і використання на практиці базових понять з сфери туризму та рекреації, демонструє задовільну оцінку програмних результатів в професійних ситуаціях.
1-2	Розрахунки виконані частково, допущені помилки системного, теоретичного, методичного характеру. Висновки відсутні. Відсутнє володіння інструментарієм категорій туристично-рекреаційної сфери, загальнонауковими та спеціальними методами. Здобувач вищої освіти демонструє не задовільну оцінку знань і вміння застосовувати їх в різних професійних ситуаціях, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
0	Відсутність виконаного контрольного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

[*] *максимальна кількість балів 10 (2 теоретичні питання по 3 бали, практична ситуація – 4 бали), бали виставляються окремою позицією після написання контрольної роботи.*

Мультимедійна презентація

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-10	Здобувач вищої освіти отримує у випадку коли презентація відповідає поставленим критеріям щодо змісту та оформлення. Студент захистив роботу шляхом відповіді на окремі питання, що свідчить про відмінний рівень знань теоретичної підготовки і використання на практиці базових понять з туризмознавства та рекреалогії, організації туристичного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікації; особливості організації рекреаційно-туристичного простору. Даний матеріал демонструє високу оцінку програмних результатів і вміння застосовувати їх в професійних ситуаціях.
5-7	Здобувач вищої освіти отримує у випадку позитивного захисту презентаційної роботи, в якій присутні недоліки в оформленні роботи, що свідчить про добрий рівень отриманих навичок самостійної підготовки, правильність інтерпретації визначень та категорій. Показано достатній рівень навичок та розуміння і використання базових понять, організації туристичного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Демонструє достатньо добрий рівень програмних результатів і вміння застосовувати їх професійних ситуаціях.
2-4	Здобувач вищої освіти демонструє, у випадку задовільного захисту презентації, неповні відповіді на питання, помилки або не розуміння основних визначень і категорій. Така ситуація свідчить про задовільний базовий знань і розумінь основ туризмознавства та рекреалогії. Проявлений низький (посередній) рівень теоретичної підготовки та правильність інтерпретації визначень та категорій. Показаний рівень компетенцій сфери туризму та рекреалогії, демонструє задовільну оцінку знань і вміння застосовувати їх в професійних ситуаціях.
0-1	Здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформленої презентаційної роботи або повної невідповідності тематики роботи вимогам за змістом і оформленням, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Глосарій

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Наявний стислий глосарій, розкриває основні категорії усіх тем дисципліни. Матеріал поданий з виділенням і систематизацією головного, розкриттям сутності предмета, законспектовано не менш ніж 70 % матеріалу поставлених питань теми. Зміст глосарію свідчить про розуміння і використання на практиці базових понять з туризмознавства, організації туристичного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Спостерігається вміння застосовувати програмні результати в різних професійних ситуаціях.
1	Матеріал поданий з узагальненим розкриттям сутності предмета, законспектовано не менш ніж 40 % матеріалу поставлених питань теми. Зміст глосарію свідчить про розуміння і використання на практиці базових понять з туризмознавства, організації туристичного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Спостерігається вміння застосовувати програмні результати в різних професійних ситуаціях.
0	Розкрито зміст менше ніж 20 % матеріалу теми, що не дозволяє повністю зрозуміти цілісні особливості категорій і теоретичних питань тузизмознавства та рекреації. Здобувач вищої освіти проявив незадовільний рівень теоретичних знань, що не дає можливості повно оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів. Відсутній глосарій, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягненняпрограмних результатів

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Кількість балів	Критерії оцінювання
Для теоретичних питань 1-2 (оцінюють кожне питання по 5 балів, максимальна сума – 10 балів)	
5	Показані всебічні, систематичні та глибокі знання розуміння базових понять з туризмознавства, організації туристичного процесу та туристично-рекеаційної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Спостерігається високий рівень отриманих програмних результатів в різних професійних ситуаціях.
3-4	Показані достатні розуміння базових понять з туризмознавства, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Спостерігається добрий рівень отриманих програмних результатів в різних професійних ситуаціях.
1-2	Показані задовільні знання та розуміння і використання на практиці базових понять з туризмознавства, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, Показано низький рівень розуміння принципів та методів теорії професійних завдань та програмних

Кількість балів	Критерії оцінювання
	результатів професійних ситуаціях.
0	Відсутність знань основного матеріалу курсу.
Для завдання 3 (задача-ситуація 10 балів)	
9-10	Проявлений відмінний рівень вміння аналізувати ситуацію та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття рішень. Показаний відмінний рівень володіння методичним інструментарієм туристично-рекреаційного процесу та діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору. Відмічено високий рівень отриманих програмних результатів і вміння застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.
7-8	Завдання в цілому виконано успішно. Пояснення ситуації виконані з незначними неточностями, у висновках допущені неточності або незначні помилки. Показаний добрий рівень розуміння і використання на практиці базових понять з туризмознавства, організації туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг; знання основних форм і видів туризму, їх поділ та класифікація; пояснення особливостей організації рекреаційно-туристичного простору; вміння застосовувати програмні результати в професійних ситуаціях.
5-6	Виявлені труднощі в практичному поясненні ситуації. Допущені помилки у коментарях та/або висновках. Проявлений достатній рівень вміння аналізувати та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття рішень. Показаний достатній рівень володіння практичним інструментарієм і використання на практиці базових понять з туризмознавства та вміння застосовувати програмні результати.
3-4	Виявлені труднощі в практичному застосуванні питань практичного завдання. Допущені принципові помилки у висновках. Проявлений задовільний (посередній) рівень вміння аналізувати та правильно інтерпретувати отриману інформацію. Показано задовільний рівень розуміння принципів та методів практичних завдань, та вміння застосовувати програмні результати в різних професійних ситуаціях.
1-2	Допущені принципові помилки у поясненні ситуації. Проявлений низький рівень розуміння принципів та методів практичних завдань та вміння застосовувати програмні результати в різних професійних ситуаціях, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
0	Відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
0-20	**Разом**

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під реалізації навчальної дисципліни

Персональні комп'ютери із доступом до мережі Інтернет (Wi-Fi), мультимедійне обладнання (проєктор, екран), інтерактивна дошка. Платформа Google Workspace for Education пакет Fundamentals. Офісний пакет Microsoft 365. Операційна система Windows, веббраузери. Електронний репозитарій ПДАУ (https://dspace.pdau.edu.ua/), автоматизована 13 система управління ПДАУ (АСУ ПДАУ) (https://asu.pdau.edu.ua), електронне освітнє середовище на платформі LMS Moodle (https://moodle.pdau.edu.ua/).

Перелік інструментів, обладнання, устаткування потрібного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує 424, 425 навчальні аудиторії.

13. Політика навчальної дисципліни

Терміни виконання та перескладання:

Виконання вправ на практичних заняттях здійснюється під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються протягом вивчення відповідної теми. Здобувачі вищої освіти, які пропустили заняття, виконують усі передбачені робочою програмою види робіт відповідно до погодженого з викладачем індивідуального графіка. Перескладання робіт відбувається відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті та інших нормативних документів. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості з навчальної дисципліни здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості.

Академічна доброчесність:

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та інших нормативних документів, наведених на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про використані методики досліджень і джерела інформації, результати власної навчальної та наукової діяльності. Письмові роботи перевіряються на наявність текстових запозичень відповідно до Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

Використання будь-яких електронних пристроїв та комп'ютерної техніки під час занять дозволяється лише з дозволу викладача.

Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ):

Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ) здобувачами вищої освіти під час вивчення дисципліни здійснюється відповідно до принципів академічної доброчесності та Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету. Для виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи застосовується режим Б «ШІ використовується обмежено». Дозволяється використання систем штучного інтелекту (ChatGPT, Gemini тощо) для пошуку та систематизації інформації і джерел, перекладу іншомовних матеріалів, перевірки граматики та орфографії власного тексту, формування структури (плану) роботи, а також підготовки допоміжних ілюстративних матеріалів і презентацій.

У разі використання систем штучного інтелекту в межах режиму Б здобувач вищої освіти зобов'язаний розкрити факт їх використання із зазначенням назви ШІ-системи та мети її застосування, критично перевірити отриману інформацію та достовірність використаних джерел. Здобувач несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи. Під час заходів поточного і підсумкового контролю (тестування, підсумкова контрольна робота, екзамен) застосовується режим А «ШІ не використовується». Порушення встановленого режиму використання систем ШІ розглядається відповідно до вимог академічної доброчесності та нормативних документів Університету.

Відвідування занять.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному аграрному університеті відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи тощо). Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у Полтавському державному аграрному університеті в умовах, коли

можливості фізичного відвідування університету здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками обмежені або відсутні з причин непереборної сили, організація освітнього процесу може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання. Відповідно до Положення про навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком в Полтавському державному аграрному університеті за наявності поважної причини здобувач вищої освіти може отримати індивідуальний графік навчання, що передбачає можливість вибіркового відвідування занять та самостійного опрацювання здобувачем до 0,5 частини від загального обсягу матеріалу навчальних програм з відповідних навчальних дисциплін.

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Рекомендовані курси наведені у списку рекомендованих джерел інформації.

Оскарження результатів оцінювання.

Процедура оскарження результатів оцінювання регламентована Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті

Супровід здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Забезпечення навчально-організаційного, психолого-педагогічного та соціального супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному аграрному університеті та Порядку супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час надання освітніх послуг у Полтавському державному аграрному університеті.

Політика і процедури врегулювання конфліктних ситуацій.

Політика і процедури врегулювання конфліктних ситуацій, що виникають на підґрунті дискримінації, булінгу тощо, регламентуються Положенням про протидію дискримінації, сексуальним домаганням та підтримку рівності у Полтавському державному аграрному університеті та Положенням щодо протидії булінгу (цькуванню) у Полтавському державному аграрному університеті.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Джинджоян В., Горожанкіна Н., Бойко З. Основи туризмознавства : навч. посіб. Київ : ФО-П Піча Ю. В., 2022. 246 с.

2. Джинджоян В.В., Тесленко Т.В., Горб К.М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності : навч. посіб. Дніпро : ДГУ. 2023. 348 с. URL : http://info.dgu.edu.ua/handle/123456789/551.

3. Литвин О., Акулов М. Основи туризмознавства: навч. посіб. Умань : УДПУ імені Павла Тичини, Візаві, 2021. 169 с. URL: https://univer.km.ua/sites/default/files/elib.2021.PDF.

4. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР (редакція від 15.11.2024). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text.

5. Рекреалогія та курортна справа : навчальний посібник для студентів спеціальностей «Готельно-ресторанна справа», «Туризм». / А. В. Віндюк, Д. Д. Гурова, О. М. Корнієнко. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 268 с. URL : https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dd9179e1-7a49-4997-a9f2-a4850183849f/content.

6. Туризм і рекреація : бакалаврський курс : навч. посібн. для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Частина 1. / за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко. Харків: Нац.

техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2023. 573 с. URL : http://web.kpi.kharkov.ua/tourism/wp-content/uploads/sites/78/2024/01/Navchalnyj_posibnyk_Turyzm_i_rekreatsiya_Bakalavrskyj_kurs.pdf.

Допоміжні

1. Chip L., Rudych A. Financial stability of tourism enterprises in the context of post-crisis recovery and adaptive mechanisms of economic development. *Social Development: Economic and Legal Issues.* 2025. № 12. DOI: https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.12.02.

2. Iastremska O., Rudych A., Bumane I., Hazukin A., Zdolnyk V., Kukhta P. Management of innovative development of enterprises in the conditions of digitalization: strategy modeling. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2024. № 2. Pp. 194-200. DOI: https://doi.org/10.33271/nvngu/2024-2/194.

3. Pilypenko N., Kryvokhizha Y., Rudych A., Prylypko S., Tsebro Y. Development of agriculture and ensuring food security in the conditions of war. *AD ALTA Journal of Interdisciplinary Research*. Special issue SI. 08.09.2023. 2023. Volume 13. Problem 2. Pp. 172-175. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130236/papers/G_28.pdf.

4. Yasnolob I., Boiko S., Gorb O., Pomaz O., Zoria O., Pysarenko S., Rudych A., Diadyk T., Danylenko V., Kozachenko Y. Conceptual Bases of Business Activities' Management Grounded on Sustainable Development and Energy Self-Sufficiency of United Territorial Communities in the Context of the European Green Deal Implementation in Ukraine. *Journal of Environmental Management and Tourism*. dec. 2021. Vol. 12, № 7. Pp. 1838-1849. DOI: https://doi.org/10.14505/jemt.v12.7(55).09.

5. Капаєва Л. М., Рудич А. І., Дорошенко А. П. Трансформація концептуальної основи та системи «зелених» фінансів для забезпечення реалізації цілей сталого розвитку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 1. С. 237-241. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-39.

6. Мальська М. П., Бордун О.Ю., Антонюк Н. В. Медичний і оздоровчий туризм (міжнародні та національні аспекти): навч. посібн. Київ : Каравела. 2022. 234 с.

7. Мальська М. П., Грицишин А.Т., Білоус С.В., Топорницька М.Я. Фестивальний туризм: теорія та практика: навч. посібн. Київ: Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 232 с.

8. Мальська М. П., Малюга Л. А., Масюк Ю. О. Міжнародний курортний спа-менеджмент : навч. посібн. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 272 с. URL : https://caravela.com.ua/index.php?route=product/product&product_id=259.

9. Мальська М. П., Філь М. І., Пандяк І. Г., Гастрономічний туризм : навч. посібн. Київ : Каравелла, 2021. 304 с. URL : https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/hastronomichnyy-turyzm.pdf.

10. Мальська М.П., Гамкало М.З., Романів П.В. Активний туризм: теорія та практика: підручник. Київ : Видавець ФОП Піча Ю.В., 2024 р. 248 с.

11. Пак Н., Гось М., Рахвал І., Стрільчук, О. Державна політика в сфері туризму. *Молодий вчений*, 2024. 3 (127), 56-60. URL: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-3-127-5.

12. Панова І., Гладухова Є. Теоретичні основи дослідження міжнародного туризму. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2023, *322* (5), 192-196. URL : https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-322-5-32.

13. Паска М., Графська О., Кулик О. Індустрія туризму у структурі національної економіки: інституційні аспекти та концептуальні основи. *Економіка та суспільство*, 2024. (62). URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-76.

14. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 168-р від 16 березня 2017 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text.

15. Пузирьова П. В. Розвиток стратегічного партнерства на основі створення інноваційної бізнес-моделі повоєнного розвитку туризму в Україні. *Актуальні проблеми*

економіки. 2022. № 8 (254). С. 39-48. URL: https://stud.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/23944 /1/%D0%90%D0 %9F%D0%95_08_2022_Puzyrova.pdf.

16. Рудич А. І., Тютюнник Ю. М., Япринець Т. С. Сучасні тенденції розвитку та екстраполяція показників готельно-ресторанної індустрії України. *Економіка та суспільство.* 2025. № 80. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-184.

17. Семенюк Л. Л., Рудич А. І., Бірюкова О. В. Роль гастрономічного туризму у сталому розвитку готельно-ресторанної справи та підвищенні привабливості регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-56.

18. Тютюнник Ю. М., Безкровний О. В., Тютюнник С. В., Рудич А. І., Чіп Л. О. SWOT-аналіз стану та перспектив розвитку сільського зеленого туризму в Полтавській області. *Актуальні проблеми сталого розвитку.* 2025. Том 2, № 8. С. 138-145. DOI: https://doi.org/10.60022/2(8)-15S.

19. Тютюнник Ю. М., Япринець Т. С., Рудич А. І. Напрями аналізу та показники оцінювання результатів діяльності суб'єктів сільського зеленого туризму в Україні. *Інфраструктура ринку.* 2025. № 86. С. 268-273. DOI: https://doi.org/10.32782/infrastruct86-42.

20. Япринець Т., Рудич А. Інноваційні підходи до використання краєзнавчих ресурсів у розробці та просуванні туристичних подорожей. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2025. № 9 (334). DOI: https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-9-334-118-126.

Інформаційні ресурси

1. Академія NTO.UA. URL : https://academy.nto.ua/certification.html

2. Державне агентство розвитку туризму України URL : https://www.tourism.gov.ua/.

3. Всесвітня туристська організація (ЮНВТО) URL : http://lvivmun.sii.org.ua/unwto/.

4. Всесвітня історична енциклопедія URL : https://www.worldhistory.org/trans/uk/.

5. Верховна Рада України. URL : https://www.rada.gov.ua/.

6. Кабінет Міністрів України URL : https://www.kmu.gov.ua/.

7. Державна служба статистики України URL : https://www.ukrstat.gov.ua/.

8. Міністерство закордонних справ України. URL : www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication /content/1865.htm.

9. Карти Google. (Музеї.) URL : https://www.google.com/maps/search/%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B5%D1%97/@49.5956853,34.5567374,13z/data=!3m1!4b1?entry=ttu&g_ep=EgoyMDI1MTIwOS4wIKXMDSoASAFQAw%3D%3D.

10. Навчальний онлайн-курс Академії NTO.UA: Основи туризму. URL : https://academy.nto.ua/tourismbasics.html

11. Національна туристична організація України. URL : https://nto.ua/.

12. Українська асоціація туристичних агенцій. URL : https://uata.com.ua/.